

RETTENS DOM (Femte Afdeling)
25. september 1991 *

I sag T-5/90,

Antonio Marcato, tidligere tjenestemand ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, bosat i Bruxelles, ved advokat Ph.-F. Lebrun, Bruxelles, under den mundtlige forhandling ved advokat G. Vandersanden, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat V. Gillen, 13, rue Aldringen,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Joseph Griesmar, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Guido Berardis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Centre Wagner, Kirchberg,

sagsøgt,

angående dels annullation af to referater af en række samtaler med hans overordnede i forbindelse med hans bedømmelsesrapport, som hverken blev meddelt sagsøgeren eller indsat i hans personlige aktmappe, dels erstatning for et påstået ikke-økonomisk tab,

har

* Processprog: fransk.

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C. P. Briët, og dommerne H. Kirschner og J. Biancarelli,

justitssekretær: fuldmægtig B. Pastor,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 27. juni 1991,

afsagt følgende

Dom

Sagens baggrund

- 1 Sagsøgeren, som ved Kommissionen var tjenestemand i lønklasse B3, blev efter egen ansøgning pensioneret med virkning fra den 1. maj 1990.
- 2 Kommissionens generaldirektør for personale og direktøren for Publikationskontoret udfærdigede i deres egenskab af ansættelsesmyndighed den 11. juli 1988 listen over de tjenestemænd, der fandtes at have gjort sig mest fortjent til en forfremmelse til lønklasse B2 i regnskabsåret 1988. Da sagsøgeren ikke var opført på listen, anfægtede han listen ved to annullationssøgsmål, som blev registreret på Domstolens Justitskontor henholdsvis den 28. oktober 1988 og den 10. april 1989 (sag 317/88 og sag 115/89).
- 3 Som bilag til duplikken i sag 317/88 fremlagde sagsøgte to notater udarbejdet under bedømmelsen af sagsøgeren i perioden 1985-1987. Der var tale om to referater: Det første af 10. april 1989 vedrørte et møde mellem sagsøgeren og kontorchef Lemoine, som er sagsøgerens overordnede; det andet af 22. juni 1989 vedrørte en samtale, som samme dag havde fundet sted mellem sagsøgeren og Edsberg, som var appelbedømmer. Lemoine kom efter at have refereret sagsøgerens

forskellige udtalelser til det resultat, at dialogen med sidstnævnte var »meget vanskelig«. Edsberg anførte, at sagsøgeren under deres samtale havde erkendt, at hans forhold til hans overordnede ikke var »uproblematisk«.

- 4 Ved et særskilt dokument af 16. august 1989 anmodede sagsøgeren om, at disse dokumenter ikke blev inddraget under behandlingen af sag 317/88. Han anførte, at deres fremlæggelse stred mod artikel 26 i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt »vedtægten«), da han ikke var gjort bekendt med de pågældende dokumenter, og de ikke var indsat i hans personlige aktmappe. Kommissionen modsatte sig ikke denne anmodning.
- 5 Domstolen hjemviste ved kendelse af 15. november 1989 de to sager til Retten, hvor de i Justitskontoret blev registreret under sagsnumrene T-47/89 og T-82/89. Retten bestemte ved kendelse af 6. december 1989, at de to dokumenter ikke skulle inddrages under sagens behandling, idet de vedrørte hændelser, som var indtrådt efter, at den anfægtede afgørelse var truffet, dvs. afgørelsen om ikke at opføre sagsøgeren på listen over de tjenestemænd, der fandtes at have gjort sig mest fortjent til en forfremmelse i lønklasse B2 i regnskabsåret 1988, samt intet indeholdt, som var af betydning for sagens afgørelse.
- 6 Sagsøgeren indbragte den 4. august 1989 en »klage« i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 3, til Kommissionen. Han gjorde heri gældende, at vedtægtens artikel 26 var overtrådt, og krævede »erstatning«. Sagsøgeren anførte, at Kommissionen havde overtrådt vedtægtens artikel 26 ved at oprette endnu en personlig aktmappe, som var hemmelig og ulovlig, og som indeholdt de ovennævnte dokumenter. Da han frygtede, at hans chancer for forfremmelse var blevet forspildt på grund af indholdet i denne hemmelige aktmappe, anmodede han om en forfremmelse med tilbagevirkende gyldighed som kompensation for den lange retsstridige anvendelse af de ulovlige dokumenter »uden derved at foregribe eventuelle sager i medfør af vedtægtens artikel 24 eller andre gældende retsforskrifter, mod de personer som er ansvarlige for de ærerørige beskyldninger«.

- 7 Kommissionen underrettede den 13. november 1989 sagsøgeren om, at hans »klage« ville blive behandlet af en fællesgruppe for klager den 21. november 1989. Da sagsøgeren imidlertid i januar 1990 stadig ikke havde modtaget svar, anlagde han den 5. februar 1990 nærværende sag.
- 8 Ved afgørelse af 20. marts 1990, som generaldirektøren for personale meddelte sagsøgeren ved skrivelse af 26. marts 1990, udtalte Kommissionen »at klagen ikke kunne imødekommes«. Den gjorde gældende, at de to omtvistede notater befandt sig i en aktmappe vedrørende sagsøgeren i GD XIX, hvor han på daværende tidspunkt arbejdede, og at aktmappen ikke havde været hemmelig. Ifølge Kommissionen var der tale om en intern aktmappe i GD XIX, som ikke erstattede sagsøgerens egentlige personlige aktmappe. De to notater fra 1989 kunne ikke have haft indflydelse på Forfremmelsesudvalgets arbejde i forbindelse med forfremmelserne i regnskabsåret 1988, som allerede var genstand for de ovennævnte sager T-47/89 og T-82/89.
- 9 Retten afviste sag T-47/89 ved dom af 20. juni 1990 (Sml. II, s. 231). I dom af 5. december 1990 i sag T-82/89 annullerede Retten ansættelsesmyndighedens afgørelse om ikke at optage sagsøgeren på listen over tjenestemænd, som anses for mest egnede til forfremmelse til lønklasse B2 i regnskabsåret 1988. De to domme har retskraft.

Retsforhandlinger

- 10 Det er på denne baggrund, at sagsøgeren har anlagt nærværende sag, som blev registreret på Rettens Justitskontor den 5. februar 1990. Under sagen har sagsøgeren i det væsentlige nedlagt påstand om annullation af de to notater af henholdsvis 10. april og 22. juni 1989 samt 1 ECU i symbolsk erstatning for det ikke-økonomiske tab, han hævder at have lidt.
- 11 Sagsøgeren har fremsat to anbringender til støtte for sin påstand om annullation af de to omtvistede dokumenter, nemlig at dels vedtægtens artikel 26 og dels »det grundlæggende kontradiktionsprincip« er tilsidesat.

- 12 Med hensyn til det første anbringende har sagsøgeren anført, at de to dokumenter er dokumenter, der vedrører enten hans tjenesteforhold eller bedømmelsen af hans kvalifikationer, indsats eller adfærd. De skulle derfor have været indsat i hans personlige aktmappe. Han foreholder Kommissionen, at den ikke har givet ham mulighed for at fremsætte bemærkninger til disse dokumenter, og at han ikke blev gjort bekendt med dem, før de blev indsat i akterne. Han anser det for ulovligt, at der findes sådanne dokumenter i en parallel personlig aktmappe i GD XIX, som efter hans opfattelse blev anvendt ved bedømmelsen, hvorfor indholdet har haft indflydelse på hans tjenesteforhold.
- 13 I forbindelse med det andet anbringende har sagsøgeren anført, at hans ret til kontradiktion klart er tilsidesat, idet han først fik kendskab til de omtvistede dokumenter, da han modtog duplikken i sag T-47/89. Han bestrider desuden oplysningerne i de to dokumenter, »idet de er ensidigt refereret«.
- 14 Over for disse to anbringender har Kommissionen først anført, at de omhandlede dokumenter var arbejdsdokumenter til brug for udfærdigelsen af sagsøgerens bedømmelsesrapport (for perioden 1985-1987), som til forskel fra selve rapporten ikke kan anses for at indeholde bedømmelser af sagsøgerens kvalifikationer, indsats eller adfærd, og derfor heller ikke er dokumenter, der vedrører hans tjenesteforhold. Kommissionen bestrider, at de omhandlede dokumenter har haft indflydelse på sagsøgerens karriereforløb. Den har anført, at den derfor ikke var forpligtet til at indsætte sådanne dokumenter i sagsøgerens personlige aktmappe, som vedrørte faktiske omstændigheder med henblik på udfærdigelsen af appelbedømmelsen, medmindre det godtgøres, at dokumenterne har påvirket tjenestemandens tjenesteforhold eller karriereforløb. Kommissionen mener derfor ikke, at vedtægtens artikel 26 er overtrådt.
- 15 Kommissionen har desuden anført, at det ville stride mod proportionalitetsprincippet at annullere de to notater. Den har herved henvist til, at vedtægtens artikel 26 ikke bestemmer, at den omstændighed, at den pågældende ikke er gjort bekendt med de under bestemmelsens litra a) nævnte dokumenter, indebærer, at de bliver en »nullitet«. Den har desuden fremført, at da det ulovlige forhold, som sagsøgeren påberåber sig, lå efter de to dokumenters udarbejdelse, påvirker dette ikke dokumenternes gyldighed som sådan.

- 16 Kommissionen har endelig gjort gældende, at såfremt Retten under sin bedømmelse af sagens realitet måtte komme til det resultat, at de omtvistede referater er dokumenter eller bedømmelser efter betydningen i vedtægtens artikel 26, vil den sørge for, at de indsættes i sagsøgerens personlige aktmappe. Det vil herefter stå sagsøgeren frit for at fremsætte enhver bemærkning, han måtte finde fornøden.
- 17 Til støtte for sin erstatningspåstand har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen har begået en række tjenstlige fejl. For det første har den under en retssag fremlagt dokumenter, som skader hans personlige omdømme. Det var en ansvars-pådragende fejl, at han ikke forudgående blev gjort bekendt med disse dokumenter, og at Kommissionen i strid med vedtægtens artikel 26 ikke straks havde indsat dem i hans personlige aktmappe. Notaterne blev indsat i en parallel aktmappe for at underbygge en negativ indstilling over for ham, hvilket godtgøres af de bemærkninger, som sekretæren for GD XIX's generaldirektør fremsatte om ham i Det Paritetiske Forfremmelsesudvalg i forbindelse med forfremmelserne i regnskabsåret 1988. Denne parallelle aktmappe er derfor ulovlig. Ifølge sagsøgeren er den omstændighed, at de omhandlede dokumenter fandtes i en hemmelig aktmappe, nok til at godtgøre, at dokumenterne, selv om de ikke har skadet hans objektive rettigheder til forfremmelse, dog kunne have haft dette formål.
- 18 Sagsøgeren har desuden gjort gældende, at de omtvistede dokumenter har skadet hans almindelige omdømme og kræver derfor 1 ECU i symbolsk erstatning for det ikke-økonomiske tab, han hævder at have lidt. Han er af den opfattelse, at selv om det antages, at de omhandlede notater ikke kan være genstand for et annullations-søgsmål, ændrer dette dog ikke ved, at deres ordlyd, det formål de forfølger, samt den sammenhæng, hvori de indgår, kan udgøre et retsstridigt forhold, som Kommissionen ifalder ansvar for, og begrunde, at Kommissionen tilpligtes at betale 1 ECU i symbolsk erstatning. Sagsøgeren har endelig anført, at Kommissionen først svarede på hans klage syv en halv måned efter, at den var indgivet.
- 19 Kommissionen bestrider dette. Den har anført, at Det Paritetiske Forfremmelsesudvalgs møde i juni 1988, som sagsøgeren henviser til, fandt sted, før end de omtvistede dokumenter blev udfærdiget. På udvalgets møde i 1989 blev de ikke omtalt. At dokumenterne blev fremlagt for Retten har ikke skadet sagsøgeren, da de ikke blev inddraget i sagens behandling. I øvrigt fastholder Kommissionen, at den ikke har handlet ulovligt. En adfærd, som under et annullationssøgsmål er fundet

lovlig, kan ifølge Kommissionen ikke samtidig anses for retsstridig og give ret til erstatning, hvorfor Kommissionen må frifindes i såvel annullations- som erstatningssøgsmålet.

- 20 Kommissionen har i duplikken desuden bestridt, at de omhandlede dokumenter har forvoldt sagsøgeren et ikke-økonomisk tab. Subsidiært har den anført, at såfremt Retten finder, at notaterne skulle have været indsat i sagsøgerens personlige aktmappe, vil den ufortøvet foranledige dette, hvorefter sagsøgeren frit kan fremsætte sine bemærkninger, som han kan få indsat i mappen, hvorved han sikres en passende oprejsning for det ikke-økonomiske tab, han hævder at have lidt. En yderligere erstatning, selv begrænset til 1 ECU, er derfor ikke begrundet. Såfremt de omhandlede notater derimod annulleres, vil sagsøgeren derved få en tilfredsstillende oprejsning for det ikke-økonomiske tab, han påberåber sig.
- 21 Kommissionen har for Retten i medfør af Domstolens procesreglements artikel 91, som fandt tilsvarende anvendelse for Retten, fremsat en formalitetsindsigelse, som Retten ved kendelse af 12. juli 1990 henskød til afgørelse i forbindelse med sagens realitet.
- 22 Da sagsøgeren ikke havde indgivet sin replik inden for den frist, afdelingsformanden havde fastsat, afsluttedes den skriftlige forhandling den 15. november 1990. Imidlertid imødekom Retten ved kendelse af 24. januar 1991 sagsøgerens begæring om genoptagelse af den skriftlige forhandling. Den skriftlige forhandling forløb derefter normalt og afsluttedes ved duplikkens indlevering.
- 23 I stævningen havde sagsøgeren anmodet om, at nærværende sag forenedes med sag T-47/89 og sag T-82/89. Da disse sager i mellemtiden er behandlet for Retten, har sagsøgeren frafaldet dette.

- 24 Parterne afgav mundtlig indlæg i retsmødet den 27. juni 1991. På spørgsmål fra Retten har parterne bl.a. taget stilling til, hvorledes det dokument med betegnelsen »klage«, som sagsøgeren tilsendte ansættelsesmyndigheden den 4. august 1989, retligt skal betragtes. Afdelingsformanden erklærede ved retsmødets afslutning den mundtlige forhandling for afsluttet.
- 25 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:
- a) Sagen antages til realitetsbehandling, og der gives sagsøgeren medhold.
  - b) De dokumenter, som for første gang er kommet til sagsøgerens kundskab i form af bilag II og V i Kommissionens duplik i sag T-47/99, annulleres.
  - c) Sagsøgeren tildeles 1 ECU i erstatning for ikke-økonomisk tab.
  - d) Sagsøgte tilpligtes at afholde samtlige sagens omkostninger.

I forbindelse med formalitetsindsigelsen har Kommissionen nedlagt følgende påstande:

- a) Sagen afvises.
- b) Spørgsmålet om sagens omkostninger afgøres efter de herom gældende regler.

Kommissionen har i sit svarskrift nedlagt følgende påstande:

- a) Frifindelse.
- b) Spørgsmålet om sagens omkostninger afgøres efter de herom gældende regler.

For så vidt angår den af Kommissionen fremsatte formalitetsindsigelse, har sagsøgeren nedlagt følgende påstande:

- a) Kommissionens påstand om afvisning tages ikke til følge.
- b) Det bestemmes, at behandlingen af sagens realitet skal fortsættes.
- c) Sagsøgte tilpligtes at betale samtlige sagens omkostninger.

Formaliteten

Annulationspåstanden

- 26 Kommissionen har fremsat fire anbringender til støtte for afvisning af denne påstand.
- 27 Den har for det første gjort gældende, at påstandens formål om annullation af de to referater adskiller sig fra formålet med den »klage«, hvorved sagsøgeren anmodede om at blive forfremmet med tilbagevirkende gyldighed.
- 28 Kommissionen har for det andet bestridt, at der foreligger en akt, der indeholder et klagepunkt, efter betydningen i vedtægtens artikel 90, stk. 2. I den forbindelse har den først anført, at de forhold, at sagsøgeren ikke blev gjort bekendt med de to notater, og at de blev indsat i en anden aktmappe, som hævdes at have været hemmelig, blot er faktiske omstændigheder og ikke retsakter i form af afgørelser. Notaterne selv er kun referater, som ikke har karakter af afgørelser. En ren faktisk handling har ikke retsvirkninger og kan ikke anfægtes ved et annullationssøgsmål.
- 29 Ved en sådan handling, som tjenestemanden finder skader ham, skal han forelægge ansættelsesmyndigheden en ansøgning i henhold til vedtægtens artikel 90,

stk. 1. Sagsøgeren burde altså have forelagt ansættelsesmyndigheden en ansøgning om, at der blev truffet afgørelse om, at de omhandlede dokumenter blev indsat i hans personlige aktmappe, eller at de blev destrueret eller ændret. Kommissionen har herved henvist til Domstolens dom af 27. juni 1989 (sag 200/87, Giordani mod Kommissionen, Sml. s. 1877, på s. 1901), hvor Domstolen udtalte, at først når denne ansøgning er afslået, kan tjenestemanden indgive en klage i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2. Den har anført, at det også var efter disse principper, at den administrative procedure, som Domstolen tiltrådte i dom af 5. oktober 1988 (sag 180/87, Hamill mod Kommissionen, Sml. s. 6141, på s. 6143), havde fundet sted.

30 Kommissionen har desuden gjort gældende, at de omtvistede referater blot var midlertidige og skulle forberede udfærdigelsen af sagsøgerens bedømmelsesrapport for perioden 1985-1987. Sådanne akter kan ikke selvstændigt anfægtes.

31 I svarskriftet har Kommissionen desuden tilføjet, at det ikke er godtgjort, at disse referater har kunnet have indflydelse på sagsøgerens tjenesteforhold eller karriereforløb. Det er ganske ubegrundet, som anført af sagsøgeren, at det var på grundlag af disse to referater, at sekretæren for GD XIX's generaldirektør i oktober 1989 modsatte sig hans forfremmelse i regnskabsåret 1989. På dette punkt modsiges sagsøgerens påstand af det referat af Det Paritetiske Forfremmelsesudvalgs møde den 16. og 17. oktober 1989, som Kommissionen har fremlagt.

32 Kommissionen har for det tredje i duplikken rejst tvivl om, hvorvidt sagsøgeren har den fornødne søgsmålsinteresse. Kommissionen finder, at sagsøgeren ikke kan begrunde en interesse i, at de omhandlede dokumenter annulleres, fordi han, da han indgav stævning den 5. februar 1990, befandt sig »i en situation, hvor han kunne hævde sin ret til forfremmelse«. Efter Kommissionens opfattelse må der sondres mellem de forfremmelser, som sker i de forskellige regnskabsår. Med hensyn til forfremmelser i regnskabsåret 1988 understreger Kommissionen, at de to tidligere sagsanlæg i sagerne T-47/89 og T-82/89 vedrørte denne periode, mens den nærværende sag vedrører en situation, som er indtrådt på et senere tidspunkt. Kommissionen mener, at når Retten i den nævnte dom af 5. december 1990 annullerede afgørelsen om ikke at optage sagsøgeren på listen over tjenestemænd, som ansås for mest egnede til forfremmelse i regnskabsåret 1988, uden at denne sag

forenedes med den tidligere sag, var årsagen, at den tidligere sag, som vedrørte forfremmelser i regnskabsåret 1988, ikke havde forbindelse med den nærværende sag. Med hensyn til forfremmelser i regnskabsåret 1989 har Kommissionen anført, at sagsøgeren ikke har bestridt de forfremmelser, som fandt sted i dette regnskabsår. Han kan derfor ikke længere påberåbe sig sin ret til forfremmelse i 1989, selv om han med tilbagevirkende gyldighed blev opført på listen over tjenestemænd, som ansås for mest egnede til forfremmelse i regnskabsåret 1988. Det bestemmes nemlig i punkt 9 i de almindelige bestemmelser om gennemførelsen af fremgangsmåden ved forfremmelse inden for stillingsgruppen, at tjenestemænd, der ikke er opført på en sådan liste, og som ikke er forfremmet i det pågældende år, ikke uden videre har ret til optagelse på senere lister. For så vidt angår forfremmelser i 1990 henviser Kommissionen til, at sagsøgeren ikke hævdede at have ret til at blive forfremmet i dette regnskabsår, hvor han blev pensioneret.

- 33 Under retsmødet har Kommissionen påberåbt sig en fjerde afvisningsgrund støttet på, at sagsøgerens påstand snarere tilsigter, at de anfægtede notater annulleres, end at det fastslås, at de ikke kan gøres gældende mod ham. Til støtte for dette anbringende har Kommissionen gentaget det argument, den allerede har fremført under de skriftlige forhandlinger om, hvorvidt annullationspåstanden kan tages til følge, hvorved det blev fremført, at den eneste følge, som vedtægten knytter til en overtrædelse af artikel 26, er, at dokumenterne ikke kan gøres gældende mod den pågældende tjenestemand, hvorimod bestemmelsen ikke foreskriver, at de bliver en »nullitet«.
- 34 Over for Kommissionens første anbringende har sagsøgeren anført at det »egentlige« formål med den af ham den 4. august 1989 indgivne klage var at få reguleret hans tjenesteforhold med henblik på en forfremmelse. Dette formål kan kun opnås ved, at de to notater forsvinder — dvs. annulleres — som sekretæren for GD XIX's generaldirektør i oktober 1989 i Det Paritetiske Forfremmelsesudvalg anvendte til på det kraftigste at modsætte sig, at sagsøgeren blev opført på listen over tjenestemænd, som ansås for mest egnede til forfremmelse til lønklasse B2. Klagens »første« formål var derfor at få de to notater annulleret. Sagsøgeren har tilføjet, at Domstolen i sin praksis ikke stiller strenge krav med hensyn til en klages udformning. Det er tilstrækkeligt, at den sagsøgte institution har kunnet få kendskab til den pågældendes hensigt. I denne sag kunne Kommissionen få kendskab til klagens »første« formål, hvorfor der ikke er uoverensstemmelse mellem den administrative procedures og sagsanlæggets genstand.

- 35 Med hensyn til spørgsmålet, om der foreligger en akt, der indeholder et klagepunkt, har sagsøgeren anført, at de anfægtede notater alene er »udfærdiget« for negativt at påvirke hans bedømmelse. Selv om notaterne ikke i sig selv har karakter af afgørelser, er de dog snævert forbundet med bedømmelsesproceduren og kan ikke udskilles fra afgørelsen om ikke at opføre sagsøgeren på listen over tjenestemænd, som ansås for mest egnede til forfremmelse til lønklasse B2 i 1989. De bør derfor kunne anfægtes ved et annullationssøgsmaal.
- 36 Med hensyn til Kommissionens tredje anbringende har sagsøgeren anført, at han ikke har mistet sin søgsmålsinteresse, fordi han er blevet pensioneret. Annullation af de anfægtede notater vil have tilbagevirkende gyldighed og kan føre til en »revision« af hans sag, hvilket kan påvirke beregningen af hans pension. Sagsøgeren har desuden anført, at han ikke har »accepteret« resultaterne af forfremmelsesproceduren for regnskabsåret 1989. Såfremt det anerkendes, at hans navn burde være opført på listen over tjenestemænd, som ansås for mest egnede til forfremmelse i 1988, følger det efter hans opfattelse uden videre heraf, at det var forkert, at hans navn ikke var optaget i regnskabsåret 1989.
- 37 For så vidt endelig angår Kommissionens fjerde afvisningsgrund har sagsøgeren svaret, at generaldirektørens sekretær gjorde de omtvistede dokumenter gældende over for ham under forfremmelsesproceduren, og at de var udarbejdet af Kommissionen i forbindelse med en tidligere retssag mellem samme parter. Han har desuden anført, at alene det, at dokumenterne ikke kan gøres gældende mod ham, ikke løser det hovedproblem, som sagen rejser, dvs. at de parallelle aktmapper, som generaldirektørernes sekretærer havde, afskaffes.
- 38 Retten finder, at det først må undersøges, om de to referater, som sagsøgeren påstår annulleret, er akter, som indeholder et klagepunkt efter betydningen i vedtægtens artikel 91, stk. 1. Hertil bemærkes, at kun akter, der er egnede til umiddelbart at påvirke en bestemt retsstilling, kan anses for at indeholde et klagepunkt (jf. f.eks. Domstolens dom af 10.12.1969, sag 32/68, Grasselli mod Kommissionen, Sml. 1969, s. 141).

- 39 I de to »notater til aktmappen« har sagsøgerens to overordnede nedskrevet deres opfattelse af, hvorledes de to samtaler, de havde med sagsøgeren i forbindelse med udfærdigelsen af hans bedømmelsesrapport for perioden 1985-1987, forløb, og hvilket indhold de havde. Referaterne beskriver kun visse faktiske omstændigheder. De omhandler desuden kun interne forhold i tjenestegrenen, nærmere bestemt sagsøgerens personlige forhold til sine overordnede. Da de ikke har karakter af afgørelser, har de hverken øjeblikkelige eller fremtidige retsvirkninger i forhold til sagsøgeren (jf. Rettens kendelse af 14.12.1989, sag T-119/89, Teissonière mod Kommissionen, Sml. 1990 II, s. 7).
- 40 De to notater skulle imidlertid bringes til et begrænset antal personers kundskab, ud over sagsøgerens overordnede, og de blev udarbejdet i forbindelse med en bedømmelsesprocedure, som i sig selv skulle føre til en rapport, som kunne have retsvirkninger i forhold til sagsøgeren. Der består uenighed mellem parterne om, hvorvidt disse notater også blev anvendt i forbindelse med bedømmelsesproceduren for 1989 som støtte for den negative holdning i GD XIX til en forfremmelse af sagsøgeren. Under alle omstændigheder er sådanne referater kun faktiske omstændigheder, som eventuelt, med rette eller med urette, har kunnet være inddraget i forbindelse med, at der blev truffet visse afgørelser i forhold til sagsøgeren; afgørelser som i sig selv kunne have retsvirkninger. I et sådant tilfælde er det imidlertid kun de sidstnævnte afgørelser, som påvirker sagsøgerens retsstilling. Heraf følger, at de to anfægtede notater ikke er akter, som indeholder et klagepunkt efter betydningen i vedtægtens artikel 91, stk. 1.
- 41 Herefter må påstanden om annullation af disse notater afvises, uden at det er for nødvendent at undersøge Kommissionens øvrige afvisningsgrunde. Dette gælder uanset, hvor beklagelig den praksis end måtte være, som består i at oprette parallelle og hemmelige aktmapper vedrørende Fællesskabets tjenestemænd.

Erstatningspåstanden

- 42 Ifølge Kommissionen skal påstanden om erstatning for et ikke-økonomisk tab afvises, idet afvisning af et annullationssøgsmål medfører afvisning af et erstatnings-søgsmål, der er nært forbundet hermed (jf. Domstolens dom af 12.12.1967, sag

4/67, Collignon mod Kommissionen, Sml. 1965-68, s. 415). Såfremt dette ikke var tilfældet, kunne tjenestemændene let omgå afvisningen af et annullationssøgsmål ved at anlægge et erstatningssøgsmål.

- 43 Sagsøgeren har desuden ikke forelagt en forudgående ansøgning for ansættelsesmyndigheden i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 1, om at træffe en beslutning vedrørende de forhold, han anfægter. Ifølge Kommissionen er det vanskeligt at se, hvordan sagsøgeren i forbindelse med sin erstatningspåstand kan påberåbe sig, at sagsøgte har handlet retsstridigt, når ansættelsesmyndigheden ikke har fået forelagt en ansøgning om at træffe en beslutning.
- 44 Som svar på et spørgsmål fra Retten har Kommissionen dog erklæret, at den kunne acceptere, at man fortolkede det dokument, som var betegnet »klage«, og som sagsøgeren indgav den 4. august 1989, således, at dokumentet havde en tofoldig karakter, således at det dels er en klage over de omtvistede referater, dels er en ansøgning om en forfremmelse med tilbagevirkende gyldighed. I så fald og i det omfang dokumentet delvis må forstås som en ansøgning, har sagsøgeren dog under alle omstændigheder undladt at indbringe en klage for ansættelsesmyndigheden inden for fristen på tre måneder efter ansøgningens stiltiende afvisning.
- 45 Sagsøgeren har gjort gældende, at en erstatningspåstand er uafhængig af annullationspåstanden. En erstatningspåstand er ikke afhængig af, at en forvaltningsakt forudgående er annulleret. Spørgsmålet, om et erstatningssøgsmål kan admitteres, skal derfor vurderes selvstændigt bortset fra det tilfælde, hvor det i realiteten anvendes til at omgå procesreglerne, således, at den pågældende via et erstatningssøgsmål søger at opnå det samme resultat, som han ville have nået ved hjælp af en annullationspåstand.
- 46 Sagsøgeren er af den opfattelse, at han med føje kan fremsætte en påstand om erstatning af det ikke-økonomiske tab, han har lidt, selv om de to notater ikke annulleres. Følgelig er der i dette tilfælde ikke tale om, at han omgår procesreglerne.

- 47 Sagsøgeren har tilføjet, at han i klagen udtrykkeligt forbeholdt sig ret til at kræve erstatning for det tab, ophavsmændene til de to notater havde forvoldt. Kommissionen kunne derfor ifølge sagsøgeren heraf udlede, at han ville kræve erstatning for dette tab såfremt sagen måtte komme for retten. For så vidt angår dette formål var klagen derfor på linje med det senere anlagte søgsmål.
- 48 Som svar på et spørgsmål fra Retten har sagsøgerens repræsentant erkendt, at den af sagsøgeren den 4. august 1989 indgivne akt med betegnelsen »klage« ikke var særlig klart formuleret, hvorfor det ikke var uforeneligt med tekstens ordlyd at opfatte den som delvis omfattet af begrebet »ansøgning«. Sagsøgeren har dog anført, at han ikke opfattede den som en ansøgning, men som en klage, som denne sag blev anlagt i forlængelse af.
- 49 Retten finder, at der må sondres mellem to tilfælde, når det skal afgøres, om et erstatningssøgsmål kan admitteres. Det første tilfælde — som dog i mangel af en akt, som indeholder et klagepunkt, kan diskuteres — er det tilfælde, hvor erstatningspåstandene er snævert forbundet med et annullationssøgsmål. Er dette tilfældet, som Kommissionen hævder det, medfører annullationssøgsmålets afvisning, at også erstatningssøgsmålet afvises (jf. f.eks. Domstolens dom af 14.7.1976, sag 129/75, Hirschberg mod Kommissionen, Sml. s. 1259 på s. 1270 og dom af 16.7.1981, sag 33/80, Albini mod Rådet og Kommissionen, Sml. s. 2141 på s. 2158). Det andet tilfælde er det, hvor der ikke foreligger en sådan snæver forbindelse mellem de to søgsmål. I dette tilfælde skal, som sagsøgeren har anført det, spørgsmålet om, hvorvidt erstatningspåstanden kan admitteres, vurderes uafhængigt af spørgsmålet om, hvorvidt annullationssøgsmålet kan admitteres. Herved bemærkes, at spørgsmålet om, hvorvidt et sådant søgsmål kan admitteres, er betinget af, at den i vedtægtens artikel 90 og 91 fastsatte forudgående administrative procedure er afviklet forskriftsmæssigt.
- 50 Når, som i dette tilfælde, formålet med søgsmålet er at opnå erstatning for et tab, som hævdes at være forvoldt ved handlinger, som, da de ikke har retsvirkninger, ikke kan anses for akter, som indeholder et klagepunkt, skal den administrative procedure i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 1, påbegyndes ved, at den pågældende forelægger en ansøgning for ansættelsesmyndigheden om at erstatte dette tab. I henhold til artiklens stk. 2, kan den pågældende kun indbringe en klage for ansættelsesmyndigheden over afvisningen af ansøgningen.

- 51 I denne sag er den administrative procedure ikke forløbet forskriftsmæssigt, således som det præceptivt er fastsat i vedtægtens bestemmelser. Sagsøgeren har nemlig ikke forelagt ansættelsesmyndigheden en ansøgning om erstatning af det tab, som han beklager sig over. Som sagsøgerens repræsentant har bekræftet under retsmødet, havde sagsøgeren ikke til hensigt at forelægge ansættelsesmyndigheden en sådan ansøgning, da han den 4. august 1989 indgav dokumentet med betegnelsen »klage«, selv om dokumentet bl.a. havde sagsøgerens »erstatning« til formål. Følgelig har der ikke fundet en administrativ procedure sted, som er i overensstemmelse med vedtægtens artikel 90 og 91.
- 52 Det tilføjes subsidiært og for fuldstændighedens skyld, at resultatet ville blive det samme i det tilfælde, hvor dokumentet, der som sit formål angav sagsøgerens »erstatning«, kunne anses for en »ansøgning« efter vedtægtens artikel 90, stk. 1, uanset at sagsøgeren selv og Kommissionen i skrivelse af 13. november 1989 og i afgørelse af 20. marts 1990 behandlede det som en klage. I dette tilfælde ville der nemlig ikke foreligge en klage efter artikel 90, stk. 2, over den stiltiende afvisning af ansøgningen.
- 53 Herefter må, uden at det er fornødent at afgøre, om det foreliggende erstatnings-søgsmål er snævert forbundet med det annullationssøgsmål, som var rettet mod de to anfægtede referater, påstanden om erstatning for et ikke-økonomisk tab afvises.

Sagens omkostninger

- 54 I henhold til Rettens procesreglements artikel 87, stk. 2, pålægges den tabende part at betale sagens omkostninger. I henhold til samme reglements artikel 88 bærer institutionerne dog selv deres egne omkostninger i tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte.

På grundlag af disse præmisser
udtaler og bestemmer

RET TEN (Femte Afdeling)

- 1) **Sagen afvises.**
- 2) **Hver part bærer sine omkostninger.**

Briët

Kirschner

Biancarelli

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 25. september 1991.

H. Jung
Justitssekretær

C. P. Briët
Afdelingsformand